

טבת
תשפ"ב

תרבותא

פורום לפעילי.ות תרבות
בקהילות המעורבות

אגף קהילות
ברשת מיתרים

פורום תרבותא תשפ"ב #2: ביחד או לחוד?

לא כל אירוע תרבות הוא אירוע קהילתי.

אפשר לצאת מהבית, ליהנות מערב שירה, משיחה טובה, או מבירה קרה בליל קיץ חם ועדיין - אין הבדל אם כל זה היה מתרחש בכיכר העיר או במועדון הישוב.

כדי שאירוע תרבות יהפוך לאירוע קהילתי עליו לקלף את עטיפות האנונימיות ולחלץ את המשתתפים והמשתתפות מהסתמיות חסרת ההקשר. כך הופך הציבור לקהילה, שיש לה דבק המאחד בין הפנים, השמות, או הסיפורים האישיים.

איך זה קורה? - מפגשי פורום תרבותא נועדות לענות בדיוק על השאלה הזאת, עם הטוויסט הייחודי של החיים המעורבים.

הפעם בחרנו לשאול האם מתאים ונכון להתפצל לפעמים לקהילות המשנה הדתית והחילונית ואם כן אז מתי?

נסביר:

האם כשם שיש אירועים מיוחדים לנוער, לגיל הזהב, לאימהות בחופשת לידה או לחובבי וחובבות משחקי המונדיאל, כך אפשר אף לייחד פלח של התרבות הקהילתית לתתי הקבוצות הדתית / חילונית, או שמהלך כזה חותר תחת אושיות הקיום של הקהילה המעורבת שבחרה להתעלות מעל ברירות המחדל הזהותיות ולייצר שלם מסוג חדש?

מכאן מסתעפות ומתפצלות להן המון המון שאלות:

- האם לקהילה יש אחריות על הצרכים הנפרדים או רק על היחד?
- איך נראה התקציב הקהילתי ביחס לצרכים שונים של הקבוצות?
- מה ההבדל בין אירוע רשמי של הקהילה או התארגנות של קבוצה?
- שימוש במבני ציבור להתארגנות של תת קבוצה בקהילה - מתאים?
- שימוש במבנים וכספי ציבור לפעילות מחללת שבת?
- למי שייך מרחב בית הכנסת - לכלל הקהילה?
- האם צריכה להיות "העדפה מתקנת" לציבור החילוני שהיחד שלו פחות מובנה מאליו? האם צריך לעשות עבורם במקום שאינם מתארגנים בעצמם? להשקיע בהם יותר תקציב?
- האם המדינה/ הקהילה משקיעה כסף ביחד של הדתיים? באיזה אופן? אם כן - האם יש צורך לייצר איזון עבור החילוניים?
- האם זה שאדם מוזמן להצטרף הופך את התרבות ל"שלו"?
- האם אפשר באמת לרצות את כולם כל הזמן או שאי הנחת היא דבר מובנה בקהילה מעורבת?
- מה זו בכלל תרבות "חילונית"?
- האם יש אירועים סגורים לחילוניים (חוץ מהאירועים שמחללים שבת/כשרות/צניעות וכו' ואז ממילא הם סגורים)?
- האם מתחשבים בבקשות ובצרכים של הקצוות - למשל: התנגדות לשירת נשים בצד הדתי, הימנעות משימוש בטלית בטקס העולים לכיתה א' מהצד החילוני.
- האם שומרים מקום גם למי שלא בא? כלומר - ממשיכים ליצור תרבות בתודעה מעורבת גם אם יש זהות שלא משתתפת בפועל?

ביחד או לחוד? – דוגמאות מהשטח:

- פתיחת שנת הלימודים במפגש בברכה העירונית – הורים, ילדים וצוות בית הספר.
- ערב שירה לנשים בלבד לקראת הימים הנוראים.
- 'נר מחבר' – הזמנה להדלקת נרות חנוכה בבתי פרטיים.
- קריאת מגילה: נפרדת בבית הכנסת, מעורבת במועדון.
- קריאת מגילה - ישיבה נפרדת מקדימה וישיבה מעורבת מאחורה.
- אירוע התוועדות לגברים בשעת מסיבת הפורים הקהילתית.
- מחיצה במסיבת פורים עבור נשים המעוניינות לרקוד בנפרד.
- קבלת שבת עם הרכב מוזיקאלי הכולל נשים שרות.
- טיול משפחות בשבת.
- קומזיץ ליל שבת.
- יוגה יום כיפור / סדנת כתיבה בשעת התפילה בבית הכנסת.
- קידוש קהילתי בשמחת תורה.
- מסיבת נוביגוד לקהילה / מסיבת סילבסטר לקהילה.

חשוב שכל אחד ואחת ירגישו שהקהילה היא בית ולא מקום להתארח בו, אבל האם יש עקרון מארגן על פי תתקבל החלטה מתי ביחד ומתי לחוד?

אלה הדברים שאתן אמרתן בפורום:

"יכול להיות שאנחנו לא צריכים להתאים את האירוע הדתי לציבור חילוני, לא כולם חייבים להגיע לכל הפעילויות".

"בכל מקום יש דתיים וחילונים, איפה הערך המוסף שיישוב מעורב מביא אתו? איפה המקום הזה שכולם מרגישים בסדר? העסק צריך להיות מוחזק ברמת ההנהגה - להעלות את האפשרויות ולתת למרחב לענות".

"אני בוחרת ללכת לאירוע לא לפי הכתרת אלא לפי העניין. הכותרת יכולה להרתיע אם היא מוקדשת לקבוצה כזו או אחרת".

"כדאי לייצר הרבה אירועים במרחב המשותף שבתוכם מתאפשרים הצרכים השונים".

"לצד אירועים בהם קהילה מייצרת תרבות צריך לחשוב בתרבות על אירועים שבונים קהילה: גיוס כמה שיותר שותפים, הזמנת אנשים להגיב, לשתף, להביע. לייצר את האכפתיות הקהילתית".

ביחד או לחוד? – כמה נתונים שכדאי לקחת בחשבון:

קהילות קטנות לעומת קהילות גדולות:

בקהילות גדולות קל לייצר מגוון אירועים העונים על צרכים שונים.

קהילות צעירות לעומת קהילות ותיקות:

בקהילות ותיקות עשויה להיות בשלות או הבנה שה 'ביחד' חזק דיו על מנת לאפשר לקבוצות מובחנות להתכנס יחד.

האם ישנה חתירה ליצירת איזון דמוגרפי בין משפחות דתיות וחילוניות:

במידה ולא, אחת מקבוצת הזרות עשויה להרגיש כמיעוט ותהיה זקוקה להפניית משאבים לחיזוק.

תפיסה עצמית של קהילה מעורבת:

מהי מטרת העל? מהי המשימה העומדת לפתחה של הקהילה? יש קהילות שיש להן מספר אג'נדות. למשל שמירה על איכות הסביבה או התגייסות למען אוכלוסיות נוספות. חידוד מטרת החיים יחד משפיע באופנים שונים על הנכונות להתפצל לקבוצות משנה.

רמת התודעה והיכולות הקהילתית - אצל החילונים ואצל הדתיים (כקבוצות מובחנות)

מי רואה את הצורך בקהילתיות? מי פועלת למען זה? האם מוסדות הקהילה מעודדות תרבות משותפת (וקהילתיות) גם בקרב קבוצות שפחות מקדמות את העניין?

מנעד הזהויות בקהילה – עד כמה הוא משפיע על אופי הקהילה?

האם יש רצון לתת מקום למגוון הקיים על רצף הזהות היהודי או להתייחס לזה הקיים בפועל בקהילה בלבד?